

V Bruseli 30. novembra 2023
(OR. en)

16149/23

**Medziinštitucionálny spis:
2023/0438(COD)**

**COPEN 423
DROIPEN 172
MIGR 433
COSI 240
JAI 1587
CODEC 2359**

NÁVRH

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	28. novembra 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2023) 755 final
Predmet:	Návrh – SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorou sa stanovujú minimálne pravidlá predchádzania uľahčovaniu neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu v Únii a boja proti takémuto uľahčovaniu a ktorou sa nahrádza smernica Rady 2002/90/ES a rámcové rozhodnutie Rady 2002/946 SVV

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2023) 755 final.

Príloha: COM(2023) 755 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 28. 11. 2023
COM(2023) 755 final

2023/0439 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

**ktorou sa stanovujú minimálne pravidlá predchádzania uľahčovaniu neoprávneného
vstupu, tranzitu a pobytu v Únii a boja proti takémuto uľahčovaniu a ktorou sa
nahradza smernica Rady 2002/90/ES a rámcové rozhodnutie Rady 2002/946 SVV**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Prevádzačstvo je trestnou činnosťou, ktorá znevažuje ľudský život a pripravuje ľudí o dôstojnosť v snahe dosiahnuť zisk, pričom porušuje základné práva a oslabuje ciele EÚ v oblasti riadenia migrácie.

Predchádzanie prevádzačstvu a boj proti nemu patria medzi priority Európskej únie a majú mimoriadny význam pri komplexnom riešení neregulárnej migrácie. Zločinecké siete zneužívajú zúfalú situáciu ľudí a využívajú pozemné, námorné a letecké trasy na uľahčenie neregulárnej migrácie, čím ohrozujú životy ľudí a snažia sa všetkými možnými spôsobmi maximalizovať svoje zisky.

Predsedníčka von der Leyenová vo svojej správe o stave Únie z 13. septembra 2023 vyzvala na posilnenie všetkých nástrojov, ktoré má EÚ k dispozícii na účinný boj proti prevádzačstvu, a to aktualizáciou súčasného viac ako 20-ročného legislatívneho rámca. Okrem toho vyzvala na posilnenie riadenia v oblasti prevádzačstva a úlohy agentúr EÚ, najmä Europolu. Ďalej zdôraznila potrebu spolupracovať na riešení tejto globálnej výzvy s partnermi, čo je dôvodom, prečo Komisia organizuje medzinárodnú konferenciu, v rámci ktorej sa vytvorí globálna aliancia na boj proti prevádzačstvu.

Prevádzačstvo do EÚ a v rámci nej dosahuje nové úrovne, keďže je poháňané rastúcim dopytom v dôsledku vznikajúcich a prehĺbujúcich sa kríz, najmä hospodárskych recesií, environmentálnych núdzových situácií spôsobených zmenou klímy, ako aj konfliktov a demografického tlaku v mnohých tretích krajinách. Prevádzačstvo vedie k nárastu neoprávnených príchodov do EÚ: v roku 2022 bolo na vonkajších hraniciach EÚ odhalených približne 331 000 neoprávnených vstupov, čo je najvyššia úroveň od roku 2016 a predstavuje 66 % nárast v porovnaní s predchádzajúcim rokom¹. V roku 2023 bolo do konca septembra odhalených približne 281 000 neoprávnených prekročení vonkajšej hranice EÚ, čo predstavuje 18 % nárast v porovnaní s rovnakým obdobím v roku 2022. To sa zhoduje s nárastom prevádzačských činností, o čom svedčí nový rekord, keď členské štáty v roku 2022 nahlásili Frontexu viac ako 15 000 prevádzačov². Vzhľadom na nárast neoprávnených príchodov v roku 2023 a rozličné celosvetové krízy v rôznych krajinách pôvodu a tranzitu možno očakávať neustále vysoké a pravdepodobne intenzívnejšie migračné toky do Európy³ a súvisiace trestné činnosti prevádzačstva.

Odhaduje sa, že viac ako 90 % neregulárnych migrantov, ktorí sa dostanú do EÚ, pri tom využije služby prevádzačov⁴, prevažne organizované zločinecké skupiny. Navyše prevádzačské siete dosahujú zo svojej trestnej činnosti na celom svete značné zisky, a to približne v rozmedzí od 4,7 do 6 miliárd EUR ročne⁵. Z hľadiska obmedzenia neregulárnej

¹ Frontex, analýza rizík na roky 2023/2024.

² Frontex, analýza rizík na roky 2023/2024.

³ Frontex, analýza rizík na roky 2023/2024.

⁴ Odhady Europolu.

⁵ Úrad Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu, *Global study on smuggling of migrants* (Globálna štúdia o prevádzačstve), 2018.

migrácie je preto mimoriadne dôležitá rozhodná a rázna reakcia na činnosti prevádzáčov. Odhaduje sa, že činnosti nemilosrdných prevádzáčov, predovšetkým na mori, zapríčinili od roku 2014 ohromujúci počet úmrtí – viac ako 28 000 ľudí⁶.

Približne polovica prevádzáčských sietí je zapojená aj do inej trestnej činnosti, ako je obchodovanie s ľuďmi či pašovanie drog a strelných zbraní, a zároveň uľahčuje neoprávnené pohyby v rámci EÚ. Orgány presadzovania práva a justičné orgány čelia viacerým neustále sa vyvíjajúcim výzvam: rýchlo sa meniace a prispôsobujúce sa *modi operandi* prevádzáčov; častejšie vyhružky a násilie voči migrantom, ako aj orgánom presadzovania práva⁷; ťažkosti pri lokalizovaní a zatýkaní prevádzáčov skrývajúcich sa v tretích krajinách; používanie širokej škály dopravných prostriedkov vrátane ťažšie odhaliteľných plavidiel, ktoré nie sú spôsobilé na plavbu na mori (ako sú rybárske lode a provizórne kovové lode), cestných vozidiel, v ktorých sú migranti nebezpečne ukrytí, ako aj komerčných a charterových letov, ktoré sa čoraz častejšie využívajú na privádzanie migrantov do krajín blízko EÚ alebo hraničiacich s EÚ, odkiaľ sa migranti potom snažia neoprávnene vstúpiť do EÚ⁸; používanie digitálnych nástrojov vo všetkých fázach procesu s online reklamou na služby prevádzáčstva, trasy a ceny, ako aj na falšovanie dokumentov; používanie kryptomien, digitálnych peňazí alebo iných neoficiálnych foriem platby (napr. *hawala*)⁹.

Boj proti prevádzáčstvu je nevyhnutný na rozloženie organizovaných zločineckých sietí, ktoré môžu porušovať ľudské práva a zapríčiniť úmrtia, a na obmedzenie neregulárnej migrácie do EÚ. Komplexný a udržateľný prístup k migrácii si vyžaduje kombináciu spoľahlivých a efektívnych opatrení, ktoré dopĺňajú vzájomne prospešné partnerstvá s krajinami pôvodu a tranzitu, riešia základné príčiny migrácie, najmä neregulárnej migrácie, a zároveň bojujú proti organizovanej trestnej činnosti vrátane prevádzáčstva a obchodovania s ľuďmi. Nový pakt o migrácii a azyle¹⁰ kladie predchádzanie prevádzáčstvu a boj proti nemu do centra svojho komplexného prístupu k migrácii.

Je potrebné zmodernizovať a posilniť existujúci právny a operačný rámec EÚ pre prevádzáčstvo, aby sa zlepšili nástroje, ktoré má Európska únia k dispozícii na predchádzanie a riešenie tejto neustále sa vyvíjajúcej trestnej činnosti, a to aj v kontexte právnych záväzkov Únie a jej členských štátov vyplývajúcich z medzinárodného práva podľa Protokolu Organizácie Spojených národov proti pašovaniu migrantov po súši, po mori a letecky.

Tento návrh smernice je súčasťou balíka opatrení, ktorými sa realizuje výzva predsedníčky von der Leyenovej a ktoré sú zamerané na modernizáciu a posilnenie existujúceho právneho rámca a poskytnutie Únii pravidiel, ktoré plnia svoj účel. Návrhom sa aktualizujú a modernizujú súčasné predpisy EÚ v oblasti trestného práva, ktoré sú súčasťou balíka opatrení proti prevádzáčstvu. Ten tvorí smernica 2002/90/ES stanovujúca spoločnú definíciu trestného činu napomáhania neoprávnenému vstupu, tranzitu a pobytu¹¹ a rámcové

⁶ Medzinárodná organizácia pre migráciu, projekt zameraný na nezvestných migrantov, k dispozícii na adrese: <https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>.

⁷ Europol, *Criminal Networks in Migrant Smuggling* (Zločinecké siete pôsobiace v oblasti prevádzáčstva), séria Spotlight Europolu, 2023.

⁸ Frontex, analýza rizík na roky 2023/2024.

⁹ Europol, 2023, *Criminal Networks in Migrant Smuggling* (Zločinecké siete pôsobiace v oblasti prevádzáčstva), séria Spotlight Europolu.

¹⁰ COM(2020) 609 final.

¹¹ Ú. v. ES L 328, 5.12.2002, s. 17.

rozhodnutie 2002/946/SVV o posilnení trestného systému na zabránenie napomáhaniu neoprávnenému vstupu, tranzitu a pobytu¹².

Tento návrh je doplnený návrhom Komisie na nariadenie¹³, ktorým sa zlepšuje policajná spolupráca, ako aj právomoci Europolu v oblasti prevádzachstva a obchodovania s ľuďmi, najmä kodifikáciou zriadenia Európskeho centra boja proti prevádzachstvu v rámci Europolu a posilnením jeho súvisiacich právomocí. Návrhom sa posilňujú strategické a operačné úlohy Europolu v oblasti boja proti prevádzachstvu s cieľom riadiť a podporovať činnosti strediska a určovať a vykonávať operačné priority a opatrenia. Stanovuje sa ním riadiaci rámec, ktorý zahŕňa subjekty členských štátov zodpovedné za oblasť prevádzachstva, Komisiu a iné agentúry EÚ. Posilňuje medziagentúrnu spoluprácu s Frontexom a Eurojustom a upevňuje spoluprácu medzi Europolom a tretími krajinami.

Tento balík sa predkladá v deň medzinárodnej konferencie, ktorou sa uvádza globálna aliancia na boj proti prevádzachstvu. Komisia pomocou tejto konferencie vytvára rámec pre intenzívnu politickú spoluprácu s medzinárodnými partnermi s cieľom spoločne bojovať proti prevádzachstvu na celom svete.

Tieto tri iniciatívy dopĺňajú existujúce iniciatívy v oblasti boja proti prevádzachstvu a zavádza sa nimi obnovený akčný plán EÚ proti prevádzachstvu migrantov (2021 – 2025)¹⁴ prostredníctvom modernizácie existujúceho právneho rámca EÚ s cieľom sankcionovať prevádzachov pôsobiacich na migračných trasách a stanovenia obnoveného právneho, operačného a medzinárodného rámca spolupráce proti prevádzachstvu na nadchádzajúce roky.

Cieľom týchto návrhov je spoločne modernizovať právny rámec pre boj proti prevádzachstvu, zabezpečiť, aby sme disponovali potrebnými právnymi a operačnými nástrojmi, ktoré nám umožnia reagovať na nový *modus operandi* prevádzachov, ako sa stanovuje v pracovnom programe Komisie na rok 2024 oznámenom 17. októbra 2023.

Ciele návrhu

Súčasný právny rámec EÚ na uľahčenie neoprávneného vstupu do EÚ, tranzitu cez EÚ a pobytu v EÚ bol prijatý v roku 2002 na základe ustanovení, ktoré boli prijaté pred Lisabonskou zmluvou. Všeobecným cieľom tohto návrhu smernice je vytvoriť moderný nástroj trestného práva EÚ, ktorým sa jasne vymedzuje a účinne sankcionuje trestný čin uľahčovania neoprávneného vstupu do EÚ, tranzitu cez EÚ a pobytu v EÚ v súlade s ustanoveniami článku 83 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a Protokolu Organizácie Spojených národov proti pašovaniu migrantov po súši, po mori a letecky.

Tento návrh smernice slúži na tieto konkrétne ciele:

- *Zabezpečenie účinného vyšetřovania, trestného stíhania a sankcionovania organizovaných zločineckých sietí zodpovedných za prevádzachstvo*

Pri hodnotení súčasného balíka opatrení proti prevádzachstvu v rámci programu REFIT z roku 2017 a následnom monitorovaní jeho vykonávania sa poukázalo na výzvy spojené so širokým vymedzením toho, čo predstavuje trestný čin uľahčovania neoprávneného vstupu, tranzitu

¹² Ú. v. ES L 328, 5.12.2002, s. 1.

¹³ COM(2023) 754 final.

¹⁴ COM(2021) 591 final.

a pobytu. Konkrétne sa vyzdvihla skutočnosť, že balík účinne nezabezpečil jasnosť a právnu istotu, pokiaľ ide o rozdiel medzi uľahčovaním neregulárnej migrácie a humanitárnou pomocou, a to z dôvodu širokého vymedzenia trestného činu a neexistencie výnimiek. Tento návrh prináša jasnosť v súvislosti s trestnými činmi, ktoré by sa mali kriminalizovať. Medzi trestné činy patrí uľahčovanie vykonávané vo finančný či materiálny prospech alebo príslub takéhoto prospechu; uľahčovanie, pri ktorom existuje vysoká pravdepodobnosť spôsobenia vážnej ujmy určitej osobe, aj keď sa vykonalo bez finančného či materiálneho prospechu; a v prípade verejného podnecovania štátnych príslušníkov tretích krajín, napríklad cez internet, k neoprávnenému vstupu do Európskej únie, tranzitu cez ňu alebo pobytu v nej. V návrhu sa takisto objasňuje, že účelom smernice nie je kriminalizovať štátnych príslušníkov tretích krajín za to, že sú prevádzaní, pomoc poskytovanú rodinným príslušníkom alebo humanitárnu pomoc či podporu základných ľudských potrieb poskytovanú štátnym príslušníkom tretích krajín v súlade s právnymi záväzkami.

V presnejšom vymedzení sa ďalej stanovuje, že k trestnému činu uľahčovania môže dôjsť na území ktoréhokoľvek členského štátu, čo uľahčuje justičnú spoluprácu medzi členskými štátmi.

– *Harmonizovanejšie trestné sankcie zohľadňujúce závažnosť trestného činu*

Od prijatia balíka opatrení proti prevádzkačstvu v roku 2002 sa zločinecké siete zapojené do prevádzkačstva čoraz častejšie uchylujú k násiliu voči migrantom a orgánom presadzovania práva, čím ohrozujú životy. V návrhu sa zavádza vymedzenie závažných trestných činov (napr. trestný čin spáchaný v rámci organizovanej zločineckej skupiny, trestný čin, ktorý spôsobil vážnu ujmu alebo ohrozil život či zdravie, trestný čin, ktorý viedol k smrti), za ktoré sa ukladajú príslušné vyššie trestné sankcie. Minimálna výška hornej hranice trestnej sadzby v navrhovanej smernici je vyššia ako horné hranice stanovené v súčasnom balíku opatrení proti prevádzkačstvu (v ktorom sa stanovila horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody najmenej na osem rokov) a bola stanovená s prihliadnutím na celkový systém trestných sankcií zavedený nástrojmi trestného práva EÚ. Za hlavný trestný čin uľahčovania by sa uložil trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej na tri roky, zatiaľ čo za závažné trestné činy (napr. organizovaná trestná činnosť, použitie hrubého násilia) by sa uložil trest odňatia slobody najmenej na desať rokov a za najzávažnejšie trestné činy (vedúce k smrti) 15 rokov.

– *Zlepšenie dosahu súdnej právomoci*

Osoby, ktoré organizujú a vykonávajú prevádzkačské činnosti, majú často pobyt mimo EÚ, a preto nepatria do súdnej právomoci členských štátov. Aby sa zvýšili možnosti sankcionovania cieľov s vysokou hodnotou, ktoré organizujú prevádzkačské činnosti, a zabránilo situácii, keď sa neuplatňuje súdna právomoc žiadneho členského štátu v závažných a tragických prípadoch prevádzkačstva, ku ktorým dochádza napríklad v medzinárodných vodách, navrhovanou smernicou sa rozširuje súdna právomoc členských štátov na prípady, keď sa uľahčenie neoprávneného vstupu do EÚ nepodari a štátni príslušníci tretích krajín prídu o život: ide napríklad o prípad, keď sa lode, ktoré nie sú spôsobilé na plavbu na mori, potopia v medzinárodných vodách pred tým, než vstúpia do teritoriálnych vôd členského štátu alebo tretej krajiny. Navrhovanou smernicou sa rozširuje súdna právomoc aj vo vzťahu k trestným činom spáchaným na palube lodí alebo lietadiel registrovaných v členskom štáte alebo pôsobiacich pod jeho vlajkou, ako aj vo vzťahu k trestným činom spáchaným právnickými osobami, ktoré podnikajú, ale nie sú nevyhnutne usadené v EÚ.

- *Posilnenie zdrojov členských štátov na predchádzanie prevádzacstvu a boj proti nemu*

Na zabezpečenie účinného boja členských štátov proti prevádzacstvu sa v navrhovanej smernici od členských štátov vyžaduje, aby zaistili primerané zdroje, dostatočnú odbornú prípravu a špecializáciu príslušných orgánov presadzovania práva a justičných orgánov s cieľom zabezpečiť účinnú prevenciu, vyšetrovanie a trestné stíhanie páchatel'ov. Okrem toho by členské štáty mali pracovať aj na predchádzaní prevádzacstvu prostredníctvom informačných kampaní a kampaní na zvyšovanie povedomia, výskumných a vzdelávacích programov.

- *Zlepšenie zberu údajov a podávania správ*

Nedostatok spoľahlivých, komplexných a porovnateľných údajov o trestných činoch prevádzacstva a o reakciách trestnej justície na vnútroštátnej a európskej úrovni bol v hodnotení z roku 2017¹⁵ identifikovaný ako kľúčový prvok, ktorý bráni posudzovaniu účinkov balíka opatrení proti prevádzacstvu v členských štátoch. Okrem toho bráni tvorcom politik a odborníkom na vnútroštátnej úrovni monitorovať a merať účinnosť svojich opatrení. V snahe riešiť tento nedostatok a zabezpečiť lepšie monitorovanie sa v návrhu od členských štátov vyžaduje, aby každoročne zbierali štatistické údaje a podávali o nich správy. Pomohlo by to pri lepšom pochopení charakteru a rozsahu prevádzacstva, odhaľovaní prípadov a reakciách systémov trestnej justície členských štátov, čo by podporilo tvorbu politiky založenú na dôkazoch.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Tento návrh je v súlade s Novým paktom o migrácii a azyle, ktorý zabezpečuje silnú európsku reakciu na prevádzacstvo vo vnútri EÚ aj mimo nej ako základnú súčasť komplexného prístupu k migrácii. Návrhom sa implementuje obnovený akčný plán EÚ proti prevádzacstvu migrantov (2021 – 2025)¹⁶ prostredníctvom aktualizácie a modernizácie existujúceho právneho rámca EÚ s cieľom sankcionovať prevádzacov pôsobiacich na migračných trasách. Návrh je konzistentný a súdržný s akčnými plánmi EÚ predloženými Komisiou pre trasy cez centrálné Stredozemie, východné Stredozemie, západné Stredozemie a Atlantik a pre západobalkánske trasy, ako aj so súborom nástrojov na riešenie využívania komerčných dopravných prostriedkov na uľahčenie neregulárnej migrácie do EÚ¹⁷ a s návrhom nariadenia o opatreniach proti prevádzkovateľom dopravy, ktorí uľahčujú alebo vykonávajú obchodovanie s ľuďmi alebo prevádzacstvo migrantov v súvislosti s neoprávneným vstupom na územie Európskej únie¹⁸. Je takisto v súlade so záväzkami komplexných partnerstiev v oblasti migrácie, ktoré sa prijali na medzinárodnej úrovni.

Tento návrh je takisto v súlade s Protokolom OSN proti pašovaniu migrantov po súši, po mori a letecky, doplnujúcim Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu, ktorého je Európska únia zmluvnou stranou. Podľa protokolu OSN finančný alebo iný materiálny prospech predstavuje základný prvok trestného činu a stanovuje sa v ňom, že štátni príslušníci tretích krajín nebudú vystavení trestnému stíhaniu podľa protokolu za to, že bol na nich spáchaný trestný čin.

¹⁵ SWD(2017) 117 final.

¹⁶ COM(2021) 591 final.

¹⁷ K dispozícii na adrese: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_23_3057.

¹⁸ COM(2021) 753 final.

Návrh podporuje ciele Stratégie EÚ pre bezpečnostnú úniu¹⁹, stratégie EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025²⁰ a stratégie v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2021 – 2025²¹, ako aj revidovanej stratégie námornej bezpečnosti EÚ²².

Návrh je v súlade s usmernením Komisie z roku 2020 k vykonávaniu pravidiel EÚ týkajúcich sa definície a prevencie napomáhania neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu²³, v ktorom sa uvádza, že humanitárna pomoc stanovená v právnych predpisoch (napríklad v rámci pátracích a záchranných operácií) nemôže a nesmie byť kriminalizovaná, že kriminalizácia akýchkoľvek neštátnych subjektov, ktoré vykonávajú pátracie a záchranné operácie na mori, pričom dodržiavajú príslušný právny rámec, predstavuje porušenie medzinárodného práva, a preto ju právo EÚ nepovoľuje, a že v prípade potreby by sa v každom jednotlivom prípade a pri zohľadnení všetkých relevantných okolností malo vykonať posúdenie toho, či určité konanie spadá pod pojem „humanitárna pomoc“, pričom tento pojem nemožno vykladať spôsobom, ktorý by umožňoval kriminalizovanie konania stanoveného v právnych predpisoch.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Návrh smernice je v súlade s politickými cieľmi Únie, a to najmä s týmito predpismi:

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii a návrh smernice o vymáhaní majetku a konfiškácii²⁴,
- Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie,
- smernica 2014/41/EÚ o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV,
- smernica Rady 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povoleniach na trvalý pobyt, vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi,

¹⁹ COM(2020) 605 final.

²⁰ COM(2021) 170 final.

²¹ COM(2021) 171 final.

²² Závery Rady 14280/23 o revidovanej stratégii námornej bezpečnosti EÚ (EUMSS) a jej akčnom pláne, 24. októbra 2023.

²³ Ú. v. EÚ C 323, 1.10.2020, s. 1.

²⁴ COM(2022) 245 final.

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol),
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1727 zo 14. novembra 2018 o Agentúre Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust) a o nahradení a zrušení rozhodnutia Rady 2002/187/SVV,
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách),
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov,
- rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní a návrh nariadenia o odovzdávaní trestného konania²⁵.

Týmto návrhom nie je dotknutá smernica Rady 2004/38/ES²⁶ ani dohoda o vystúpení medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom²⁷. Týmto návrhom sa nijako nemení smernica 2004/38/ES ani dohoda o vystúpení medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Právnym základom tohto návrhu je článok 83 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), v ktorom sa stanovuje právomoc EÚ ustanoviť minimálne pravidlá, ak sa ukáže, že aproximácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov v oblasti trestného práva je nevyhnutná na zabezpečenie účinného uskutočňovania politiky Únie v oblasti, ktorá bola predmetom harmonizačných opatrení. Oblasť spoločnej prístahovaleckej politiky, najmä podmienky vstupu a pobytu, nelegálne prístahovateľstvo a neoprávnený pobyt a riadenie vonkajších hraníc EÚ, už podlieha harmonizácii na základe *acquis* Únie v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v rámci hlavy V ZFEÚ, politik v rámci kapitoly 2 týkajúcich sa hraničných kontrol, azylu a prístahovateľstva, pričom je nevyhnutné zabezpečiť jej účinné uskutočňovanie prostredníctvom aproximácie trestných zákonov a iných právnych predpisov členských štátov.

²⁵ COM(2023) 185 final.

²⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77).

²⁷ Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu 2019/C 384 I/01 (Ú. v. EÚ C 384 I, 12.11.2019, s. 1).

- **Subsidiarita**

Prevádzačstvo je cezhraničnou trestnou činnosťou, ktorá priamo ovplyvňuje Úniu, jej vonkajšie hranice a často viacero členských štátov súčasne. Členské štáty nemôžu túto cezhraničnú trestnú činnosť úspešne riešiť, ak konajú samostatne. Ďalšia aproximácia vymedzenia trestného činu, výšky sankcií a uplatniteľných preventívnych opatrení v členských štátoch môže zabezpečiť účinnejšie odhaľovanie, vyšetrovanie a trestné stíhanie prevádzačstva a predchádzanie formám „taktizovania pri výbere súdu“ zo strany páchatel'ov, ktorí využívajú systémy s menej prísnyimi trestnými sankciami.

Na zvýšenie odrádzajúceho účinku sankcií v Únii sa v návrhu zavádzajú závažné trestné činy, za ktoré sa ukladajú príslušné vyššie trestné sankcie, ako aj priťažujúce okolnosti, napríklad v prípade recidívy, ak trestný čin spácha verejný činiteľ alebo osoba, ktorá mala pri sebe strelnú zbraň. Podľa informácií, ktoré má Komisia k dispozícii, sa v súčasnosti horná hranica trestnej sadzby za uľahčenie neoprávneného vstupu a tranzitu v členských štátoch pohybuje od jedného roka v Belgicku a Španielsku až po desať rokov v Bulharsku, na Cypre, v Írsku a Slovinsku. Trestné sankcie za uľahčenie pobytu v členských štátoch sa pohybujú od jedného roka v Belgicku, Česku, Estónsku, Rakúsku a Španielsku až po 15 rokov na Cypre. Od roku 2015 15 členských štátov²⁸ považovalo za dôležité zmeniť svoje vnútroštátne právne predpisy (zmeny v súčasnosti prebiehajú v troch členských štátoch²⁹). Medzi zmenami sa vyskytli prísnejšie trestné sankcie³⁰, kriminalizácia pokusu o prevádzačstvo³¹ a vyňatie neoprávneného tranzitu v prípade humanitárnej pomoci³².

V súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality stanovenými v článku 5 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii nemôžu členské štáty uspokojivo dosiahnuť ciele tohto návrhu jednotlivo, a preto sa môžu lepšie dosiahnuť na úrovni Únie. Vzhľadom na nadnárodný rozmer prevádzačstva a na už existujúce právne predpisy EÚ sa očakáva, že opatrenia na úrovni EÚ budú účinnejšie a efektívnejšie a prinesú hmatateľnú pridanú hodnotu v porovnaní s opatreniami prijímanými jednotlivými členskými štátmi. Intervencia EÚ by vytvorila pridanú hodnotu ďalšou aproximáciou trestného práva členských štátov a príspevom k zabezpečeniu spoločných podmienok pre členské štáty.

- **Proporcionalita**

V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v článku 5 ods. 4 Zmluvy o Európskej únii sa navrhovaná smernica obmedzuje na to, čo je nevyhnutné na posilnenie rámca EÚ pre predchádzanie prevádzačstvu a boj proti nemu, a neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie príslušných politických cieľov.

S cieľom osobitne riešiť závažné formy prevádzačstva, napríklad tie, ktoré vedú k vážnej ujme alebo strate života a v súčasnosti nie sú výslovne uvedené v balíku opatrení proti prevádzačstvu, sa v návrhu smernice zavádza vymedzenie závažných trestných činov, ako aj súbor priťažujúcich a poľahčujúcich okolností, ktoré zabezpečujú proporcionalitu trestných sankcií v súlade so zásadou proporcionality trestných sankcií zakotvenou v článku 49 ods. 3 charty.

²⁸ Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko a Taliansko.

²⁹ Francúzsko, Holandsko, Slovensko.

³⁰ Cyprus, Holandsko, Slovinsko, Taliansko.

³¹ Belgicko.

³² Francúzsko.

- **Výber nástroja**

V súlade s článkom 83 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie možno aproximáciu zákonov a iných právnych predpisov členských štátov v oblasti trestného práva nevyhnutnú na zabezpečenie účinného uskutočňovania politiky Únie v oblasti, ktorá bola predmetom harmonizačných opatrení, dosiahnuť len prostredníctvom smernice Európskeho parlamentu a Rady prijatej v súlade s riadnym legislatívnym postupom.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Hodnotenie balíka opatrení proti prevádzachtvu sa uskutočnilo v roku 2017 v rámci Programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT). Bolo zamerané na posúdenie toho, či balík opatrení proti prevádzachtvu plní svoj účel. Na tento účel sa hodnotila účinnosť, efektívnosť, relevantnosť, súdržnosť existujúcich ustanovení a ich pridaná hodnota pre EÚ. Z hodnotenia vyplynulo, že všetky členské štáty transponovali balík opatrení proti prevádzachtvu a zodpovedajúcim spôsobom zmenili svoje právne predpisy. Prijatím balíka opatrení proti prevádzachtvu sa objasnil rozdiel medzi trestnými činmi prevádzachtva a obchodovania s ľuďmi a umožnila sa ďalšia aproximácia vymedzenia trestného činu, a teda zavedenie sankcií za uľahčovanie neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu všetkými členskými štátmi.

Zistenia z hodnotenia poukázali na vážny nedostatok spoľahlivých a porovnateľných údajov o trestných činoch prevádzachtva a o reakciách trestnej justície na vnútroštátnej a európskej úrovni, čo má vplyv na takmer všetky hodnotiace kritériá. Vzhľadom na obmedzenú dostupnosť údajov nie je možné posúdiť, ako a do akej miery sú nárast odhaľovania a trestného stíhania prevádzachtov či posilnená spolupráca medzi členskými štátmi priamo spojené s vykonávaním balíka opatrení proti prevádzachtvu. Zber a analýza spoľahlivých a včas predložených štatistických údajov o trestnej činnosti a trestnej justícii sú nevyhnutné pre rozvoj politiky založenej na dôkazoch na úrovni EÚ.

Na základe dostupných údajov a názorov zainteresovaných strán sa vyzdvihli kritické aj uspokojivé prvky, pokiaľ ide o účinnosť balíka opatrení proti prevádzachtvu pri dosahovaní cieľov. Napríklad odrádzajúci účinok týchto právnych predpisov bol spochybňovaný v súvislosti s nárastom prevádzachtva do EÚ, ale aproximácia trestného rámca bola hodnotená pozitívnejšie.

Poukázalo sa aj na rozdiely medzi jednotlivými kategóriami zainteresovaných strán, ktoré vyjadrili odlišné a niekedy protichodné názory na jednotlivé aspekty balíka opatrení proti prevádzachtvu. Väčšina jednotlivcov a organizácií, s ktorými sa konzultovalo, jednoznačne podporila úpravu súčasného vymedzenia trestného činu. Napriek skutočnosti, že súčasný článok 1 ods. 2 smernice o napomáhaní ponecháva členským štátom možnosť vyňať uľahčenie neoprávneného vstupu a tranzitu spomedzi trestných sankcií, ak sa uskutočňuje z humanitárnych dôvodov, tomuto ustanoveniu sa vyčítal jeho nepovinný charakter, ktorý mal za následok nedostatočnú jasnosť a právnu istotu. Zástupcovia občianskej spoločnosti vyjadrili obavy v súvislosti s vnímanými rizikami kriminalizácie pomoci poskytovanej organizáciami občianskej spoločnosti alebo jednotlivcami, ktorí pomáhajú neregulárnym migrantom a/alebo s nimi pracujú.

Tieto názory a kritika sa týkali humanitárnej pomoci poskytovanej na území členského štátu, ako aj na hraniciach alebo na širom mori, a to napriek rozdielnym právnym rámcom, ktoré sa vzťahujú na takéto konanie. Analýza vykonávania balíka opatrení proti prevádzachtvu odhalila existenciu rôznych prístupov k tomu, čo predstavuje trestný čin, v jednotlivých členských štátoch: zatiaľ čo v niektorých členských štátoch sa orgány zameriavajú na prípady uľahčovania spáchané na účely zisku alebo organizovanými zločineckými skupinami, v iných členských štátoch boli vzhľadom na široké vymedzenie trestného činu trestne stíhané aj osoby poskytujúce služby neregulárnym migrantom v rámci svojej profesionálnej činnosti alebo poskytujúce pomoc z nezištných dôvodov.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Komisia uskutočnila sériu cielených konzultácií v oblasti vykonávania balíka opatrení proti prevádzachtvu so širokou škálou zainteresovaných strán. Do týchto konzultácií boli zapojené orgány presadzovania práva a justičné orgány členských štátov, príslušné agentúry EÚ (Eurojust, Europol, Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž, Agentúra pre základné práva) a zástupcovia občianskej spoločnosti, s ktorými sa konzultovalo v rámci prípravy hodnotenia balíka opatrení proti prevádzachtvu v roku 2017, pri príprave usmernenia Komisie k vykonávaniu pravidiel EÚ týkajúcich sa definície a prevencie napomáhania neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu v roku 2020, pri príprave obnoveného akčného plánu EÚ proti prevádzachtvu migrantov (2021 – 2025) a v priebehu roka 2023 v rámci monitorovania a mapovania vykonávania balíka opatrení proti prevádzachtvu v členských štátoch.

Zainteresované strany vo všeobecnosti hodnotili aproximáciu trestnoprávneho rámca v členských štátoch kladne. Jednotlivé kategórie zainteresovaných strán vyjadrili rozdielne názory na vymedzenie trestného činu a nepovinné vyňatie činností vykonávaných z humanitárnych dôvodov. Zástupcovia organizácií občianskej spoločnosti zdôraznili, že široké vymedzenie trestného činu vedie k nedostatočnej jasnosti a právnej istote, ako aj k riziku kriminalizácie humanitárnej pomoci poskytovanej organizáciami občianskej spoločnosti alebo jednotlivcami, ktorí pomáhajú neregulárnym migrantom a/alebo s nimi pracujú, zatiaľ čo členské štáty neuviedli potrebu zúžiť vymedzenie trestného činu alebo zaviesť povinné vyňatie z kriminalizácie. Vzhľadom na odlišné vnútroštátne prístupy k trestnému činu uľahčovania, ktoré znižujú účinnosť spoločných opatrení EÚ, a s cieľom zamerať sa na trestné činy spáchané na účely zisku, najmä organizovanými zločineckými skupinami, je však potrebné trestný čin uľahčovania jasne vymedziť. V rámci konzultácií s Europolom a Eurojustom sa poukázalo aj na spoločný prístup, ktorý by uľahčil operačnú spoluprácu a reakciu.

Pri príprave tohto návrhu Komisia konzultovala o hlavných nedostatkoch v právnom a operačnom rámci EÚ a o možnej reakcii na tieto nedostatky s členskými štátmi, ako aj s Eurojustom, Europolom a Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž.

- **Posúdenie vplyvu**

Návrh sa výnimočne predkladá bez sprievodného posúdenia vplyvu. Tento návrh však vychádza z dôkazov získaných prostredníctvom hodnotenia balíka opatrení proti prevádzachtvu v rámci programu REFIT, ktoré sa uskutočnilo v roku 2017, z verejnej konzultácie o obnovenom akčnom pláne EÚ proti prevádzachtvu migrantov (2021 – 2025), z informácií a dôkazov poskytnutých Europolom, Eurojustom a Frontexom, ako aj zo spolupráce s členskými štátmi a aktérmi občianskej spoločnosti v rámci monitorovania

vykonávania súčasného právneho rámca. Informácie a dôkazy získané pomocou týchto konzultácií poukázali na slabiny týkajúce sa vážneho nedostatku spoľahlivých a porovnateľných údajov o trestných činoch prevádzachstva a o reakciách trestnej justície na vnútroštátnej a európskej úrovni, na potrebu ďalej zosúladiť vymedzenie trestného činu a jasnejšie vymedziť trestný čin v rámci právnych predpisov EÚ, najmä pokiaľ ide o prvok finančného zisku, nepovinné vyňatie konania zameraného na poskytovanie humanitárnej pomoci z trestných sankcií, vnímané riziká kriminalizácie a odrádzajúci účinok súčasných právnych predpisov.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

V súlade s Programom regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT) Komisie by cieľom všetkých iniciatív zameraných na revíziu existujúcich právnych predpisov EÚ malo byť zjednodušenie a efektívnejšie dosahovanie stanovených cieľov politiky, t. j. znížením nadbytočných regulačných nákladov a administratívnej záťaže členských štátov. Cieľom navrhovanej smernice je zlepšiť schopnosť členských štátov účinne bojovať proti prevádzachstvu, a to najmä v súvislosti s hrozbami a trendmi, ktoré sa objavili a vyvinuli v priebehu posledných dvoch desaťročí od nadobudnutia účinnosti balíka opatrení proti prevádzachstvu.

Návrhom sa zabezpečí aproximácia právneho prostredia so zameraním na kriminalizáciu a sankcionovanie prevádzachstva v členských štátoch. Očakáva sa, že novými pravidlami sa zaistí väčšia právna istota, pokiaľ ide o kriminalizované konanie, a trestné sankcie sa prispôbia závažnosti trestných činov.

- **Základné práva**

V tomto návrhu sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznané v článkoch 2 a 6 Zmluvy o Európskej únii a zakotvené v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“).

V kontexte boja proti prevádzachstvu sú relevantné viaceré základné práva a slobody zakotvené v charte. Medzi ne patrí právo na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti (článok 1), právo na život a telesnú nedotknuteľnosť (články 2 a 3), zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu (článok 4), právo na osobnú slobodu (článok 6), rešpektovanie súkromného a rodinného života (článok 7), právo na ochranu osobných údajov (článok 8), vlastnícke právo (článok 17), právo na azyl (článok 18), práva dieťaťa (článok 24), právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces (článok 47), prezumpcia nevinoty a právo na obhajobu (článok 48), zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov (článok 49) a právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin (článok 50).

Týmto návrhom smernice by sa na základe zahrnutia závažných trestných činov, priťažujúcich a poľahčujúcich okolností, režimu sankcií voči právnickým osobám a požiadavky na preventívne opatrenia zvýšila účinnosť boja proti trestnému činu prevádzachstva a zabezpečila by sa primeraná reakcia. Návrhom sa takisto zvyšuje ochrana všetkých príslušných základných práv dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín.

Ustanovenia, ktorými sa zavádzajú nové trestné činy alebo sankcie alebo ktorými sa mení vymedzenie trestnej činnosti, sa dôkladne zanalyzovali aj s ohľadom na právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, prezumpciu nevinoty a právo na obhajobu, zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov, ako aj na právo nebyť stíhaný alebo

potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin. Zanalyzovali sa aj z pohľadu dodržiavania slobody zhromažďovania a združovania a práva na rodinný život.

Pri transpozícii tejto smernice do vnútroštátneho práva sa budú musieť rešpektovať základné práva. Členské štáty by mali predovšetkým zabezpečiť, aby sa pri ukladaní sankcií dodržiavali zásady charty vrátane práva nevypovedať vo vlastný neprospech, práva odoprieť výpoveď a zákazu stíhania alebo potrestania v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin. Členské štáty by okrem toho mali zabezpečiť dodržiavanie procesných práv podozrivých alebo obvinených osôb v trestnom konaní, ako sú zakotvené v šiestich smerniciach o procesných právach EÚ, t. j. v smerniciach Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ³³, 2012/13/EÚ³⁴, 2013/48/EÚ³⁵, (EÚ) 2016/343³⁶, (EÚ) 2016/800³⁷ a (EÚ) 2016/1919³⁸.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Tento návrh má vplyv na rozpočet Únie. Sú potrebné najmä dodatočné ľudské zdroje pre Európsku komisiu (štyri ekvivalenty plného pracovného času), aby sa zabezpečila podpora členských štátov pri transpozícii a správnom vykonávaní legislatívneho balíka, ktorý zahŕňa túto smernicu a návrh nariadenia o zlepšení policajnej spolupráce v oblasti predchádzania prevádzачstvu a obchodovaniu s ľuďmi, ich odhaľovania a vyšetrovania a o zlepšení podpory Europolu v záujme predchádzania takýmto trestným činom a boja proti nim.

Tieto potreby sa podrobnejšie uvádzajú a odôvodňujú v prílohe k legislatívnemu finančnému výkazu priloženému k tomuto návrhu a k návrhu nariadenia.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

V súlade s týmto návrhom smernice sú členské štáty povinné uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s ním najneskôr do jedného roka od nadobudnutia účinnosti a oznámiť Komisii znenie týchto ustanovení. Príslušné vnútroštátne ustanovenia musia výslovne odkazovať na túto smernicu.

³³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 280, 26.10.2010, s. 1).

³⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 1.6.2012, s. 1).

³⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody (Ú. v. EÚ L 294, 6.11.2013, s. 1).

³⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2016, s. 1).

³⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/800 z 11. mája 2016 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 1).

³⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1919 z 26. októbra 2016 o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a pre vyžiadané osoby v konaní o európskom zatykači (Ú. v. EÚ L 297, 4.11.2016, s. 1).

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Vysvetľujúce dokumenty o transpozícii sa nepovažujú za potrebné.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Článok 1 – Predmet úpravy: v tomto ustanovení sa uvádza rozsah navrhovanej smernice, konkrétne, že sa ňou stanovujú minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblasti uľahčovania neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín v Únii, ako aj opatrenia na predchádzanie takýmto trestným činom a boj proti nim.

Článok 2 – Vymedzenie pojmov: toto ustanovenie obsahuje vymedzenie hlavných pojmov používaných v smernici, konkrétne „štátny príslušník tretej krajiny“, „maloletá osoba bez sprievodu“ a „právnická osoba“.

Článok 3 – Trestné činy: týmto ustanovením sa vymedzuje, že úmyselné napomáhanie štátnemu príslušníkovi tretej krajiny pri vstupe na územie ktoréhokoľvek členského štátu, tranzite cez takéto územie alebo pobyte na takomto území predstavuje trestný čin, ak prináša skutočný finančný či materiálny prospech alebo príslub takéhoto prospechu alebo ak pri trestnom čine existuje vysoká pravdepodobnosť spôsobenia vážnej ujmy určitej osobe. Za trestný čin sa považuje aj verejné podnecovanie štátnych príslušníkov tretích krajín, napríklad cez internet, k neoprávnenému vstupu do Únie, tranzitu cez ňu alebo pobytu v nej. V odôvodneniach návrhu sa zároveň zdôrazňuje, že účelom smernice nie je kriminalizovať štátnych príslušníkov tretích krajín za to, že sú prevádzaní. V odôvodneniach sa ďalej objasňuje, že účelom tejto smernice nie je kriminalizovať pomoc poskytovanú rodinným príslušníkom ani humanitárnu pomoc alebo podporu základných ľudských potrieb poskytovanú štátnym príslušníkom tretích krajín v súlade s právnymi záväzkami.

Článok 4 – Závažné trestné činy: v tomto ustanovení sa vymedzujú trestné činy týkajúce sa závažnejšieho konania v súvislosti s uľahčovaním neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii, napríklad ak je trestný čin spáchaný v rámci zločineckej organizácie, spôsobí vážnu ujmu dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín alebo ohrozí ich život, je spáchaný s použitím hrubého násillia alebo ak prevádzaní migranti patria medzi obzvlášť zraniteľné osoby vrátane maloletých osôb bez sprievodu. Závažný trestný čin predstavuje aj uľahčenie, ktoré vedie k smrti jedného alebo viacerých štátnych príslušníkov tretích krajín.

Článok 5 – Podnecovanie, napomáhanie a navádzanie a pokus trestného činu: v tomto ustanovení sa od členských štátov vyžaduje, aby kriminalizovali formy napomáhania pri trestných činoch uvedených v tejto smernici, navádzania na ne, podnecovania k ich spáchaniu a pokusu o ich spáchanie.

Článok 6 – Trestné sankcie pre fyzické osoby: v tomto ustanovení sa zavádzajú minimálne pravidlá ukladania trestných sankcií za trestné činy a závažné trestné činy vymedzené v tejto smernici. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby za tieto trestné činy boli ukladané účinné, primerané a odrádzajúce trestné sankcie. V navrhovanej výške trestných sankcií sa premieta závažnosť trestných činov: v prípade hlavného trestného činu uľahčovania by mala byť horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody stanovená najmenej na tri roky; v prípade závažných trestných činov by mala byť horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody stanovená najmenej na desať rokov; v prípade najzávažnejších trestných činov, konkrétne tých, ktoré vedú k smrti štátnych príslušníkov tretích krajín, by mala byť horná hranica

trestnej sadzby trestu odňatia slobody stanovená najmenej na pätnásť rokov. V navrhovanom článku sa takisto stanovujú dodatočné sankcie alebo opatrenia, ktoré možno uložiť odsúdeným fyzickým osobám.

Článok 7 – Zodpovednosť právnických osôb: toto ustanovenie obsahuje povinnosti zabezpečiť zodpovednosť právnických osôb za trestné činy uvedené v tejto smernici, ak boli takéto trestné činy spáchané v ich prospech. V ustanovení sa takisto stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby sa voči právnickým osobám mohla vyvodiť zodpovednosť za nedostatočný dohľad a kontrolu, ktoré umožnili spáchanie trestného činu v prospech právnickej osoby. Okrem toho zodpovednosť právnickej osoby by nemala vylučovať trestné konanie voči fyzickým osobám.

Článok 8 – Sankcie pre právnické osoby: v tomto ustanovení sa uvádzajú sankcie uplatniteľné na právnické osoby zapojené do trestných činov, na ktoré sa vzťahuje tento návrh. Takéto sankcie musia byť primerané závažnosti trestného činu. Uložené pokuty by sa mali pohybovať od 3 % celkového celosvetového obratu za hlavný trestný čin, 5 % za závažné trestné činy až po 6 % za závažný trestný čin, ktorý vedie k smrti.

Článok 9 – Pritŕažujúce okolnosti: v tomto ustanovení sa uvádzajú pritŕažujúce okolnosti, ktoré majú zohľadniť justičné orgány pri ukladaní sankcií za spáchanie trestných činov vymedzených v tejto smernici.

Článok 10 – Poľahčujúce okolnosti: v tomto ustanovení sa uvádzajú poľahčujúce okolnosti, ktoré majú zohľadniť justičné orgány pri ukladaní sankcií za spáchanie trestných činov vymedzených v tejto smernici.

Článok 11 – Premlčacie lehoty pri trestných činoch: v tomto ustanovení sa uvádzajú premlčacie lehoty s cieľom umožniť príslušným orgánom vyšetrovať trestné činy, na ktoré sa vzťahuje tento návrh, trestne ich stíhať a rozhodovať o nich, ako aj vykonávať príslušné sankcie počas dostatočne dlhého obdobia. V tomto návrhu sa stanovuje minimálna dĺžka premlčacej lehoty na sedem (s odchýlkou na päť) až pätnásť rokov v závislosti od závažnosti trestného činu.

Článok 12 – Súdna právomoc: toto ustanovenie vyžaduje od členských štátov, aby stanovili súdnu právomoc vo vzťahu k trestným činom vymedzeným v tomto návrhu. Každý členský štát by mal stanoviť svoju súdnu právomoc vo vzťahu k trestným činom spáchaným sčasti alebo úplne na jeho území, spáchaným štátnym príslušníkom alebo osobou s obvyklým pobytom, spáchaným na lodi alebo lietadle registrovanom na jeho území alebo spáchaným v prospech právnickej osoby usadenej či pôsobiacej na jeho území. V tomto ustanovení sa takisto uvádza, že členské štáty by mali stanoviť súdnu právomoc vo vzťahu k pokusom o spáchanie trestného činu, ak viedol k smrti dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín.

Článok 13 – Predchádzanie trestnej činnosti: toto ustanovenie vyžaduje, aby členské štáty prijali preventívne opatrenia na obmedzenie páchania trestných činov vymedzených v tejto smernici, napríklad vo forme informačných kampaní a kampaní na zvyšovanie povedomia a vzdelávacích programov.

Článok 14 – Zdroje: cieľom tohto ustanovenia je zabezpečiť, aby vnútroštátne orgány, ktoré odhaľujú, vyšetrujú, trestne stíhajú a rozhodujú v súvislosti s uľahčovaním trestných činov, mali dostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov a dostatočné finančné, technické a technologické zdroje potrebné na účinné plnenie svojich úloh.

Článok 15 – Odborná príprava: v tomto ustanovení sa od členských štátov vyžaduje, aby príslušným orgánom a ich zamestnancom poskytovali špecializovanú odbornú prípravu a zabezpečili na ňu primerané zdroje.

Článok 16 – Nástroje vyšetrovania: toto ustanovenie je zamerané na zabezpečenie toho, aby nástroje vyšetrovania, ktoré sú stanovené vo vnútroštátnom práve pre organizovanú trestnú činnosť alebo iné prípady závažnej trestnej činnosti, mohli byť použité aj v prípadoch uľahčovania neregulárnej migrácie.

Článok 17: Zber údajov a štatistické údaje: toto ustanovenie sa zaoberá potrebou systematicky zbierať informácie o úsilí v boji proti uľahčovaniu neregulárnej migrácie a poskytovať štatistické údaje o tejto trestnej činnosti na účely rozvoja politiky založenej na dôkazoch na úrovni EÚ. Vyžaduje sa v ňom, aby členské štáty každý rok zbierali, uverejňovali a zasielali Komisii príslušné štatistické údaje.

Článok 18: Nahradenie smernice Rady 2002/90/ES a rámcového rozhodnutia Rady 2002/946/SVV: týmto ustanovením sa nahrádzajú súčasné ustanovenia v oblasti kriminalizácie uľahčovania neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu vo vzťahu k členským štátom viazaným touto smernicou.

Článok 19 – Transpozícia: v tomto ustanovení sa uvádzajú podmienky transpozície, konkrétne povinnosť členských štátov transponovať smernicu do vnútroštátneho právneho poriadku do jedného roka od jej nadobudnutia účinnosti.

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorou sa stanovujú minimálne pravidlá predchádzania uľahčovaniu neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu v Únii a boja proti takémuto uľahčovaniu a ktorou sa nahrádza smernica Rady 2002/90/ES a rámcové rozhodnutie Rady 2002/946 SVV

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 83 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Konanie, akým je uľahčovanie neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii, predstavuje trestnú činnosť, ktorá v snahe dosiahnuť vysoké zisky ohrozuje ľudský život a nerešpektuje ľudskú dôstojnosť, čím zároveň oslabuje základné práva. Táto trestná činnosť prispieva k neregulárnej migrácii a podkopáva ciele Únie v oblasti riadenia migrácie. Jej páchanie je motivované rastúcim dopytom a vysokými ziskami zločineckých organizácií. Predchádzanie takýmto trestným činom a boj proti nim zostáva prioritou Únie.
- (2) Smernica 2002/90/ES³ a rámcové rozhodnutie Rady 2002/946/SVV⁴ (ďalej len „balík opatrení proti prevádzáčom“) predstavujú právny rámec Únie na boj proti uľahčovaniu neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín. Stanovuje sa v ňom spoločné vymedzenie trestných činov uľahčovania neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu a trestný systém pre sankcionovanie takýchto trestných činov. S cieľom riešiť vyvíjajúce sa trendy a zvýšiť účinnosť rámca Únie na

¹ Ú. v. EÚ C , , s. .

² Ú. v. EÚ C , , s. .

³ Smernica Rady 2002/90/ES z 28. novembra 2002, ktorá definuje napomáhanie neoprávnenému vstupu, tranzitu a pobytu (Ú. v. ES L 328, 5.12.2002, s. 17., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2002/90/oj>).

⁴ Rámcové rozhodnutie Rady 2002/946/SVV z 28. novembra 2002 o posilnení trestného systému na zabránenie napomáhaniu neoprávnenému vstupu, tranzitu a pobytu (Ú. v. ES L 328, 5.12.2002, s. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/946/oj).

predchádzanie týmto trestným činom a boj proti nim je potrebné aktualizovať existujúci právny rámec.

- (3) V záveroch Európskej rady z 9. februára 2023 sa potvrdila potreba posilniť opatrenia Únie na predchádzanie neregulárnej migrácii a stratám na životoch, a to najmä zintenzívnením spolupráce s krajinami pôvodu a tranzitu a zabezpečením užšej spolupráce medzi členskými štátmi a s Europolom, Frontexom a Eurojustom. V obnovenom akčnom pláne proti prevádzkačstvu migrantov (2021 – 2025) sa stanovuje politická reakcia na prevádzkačstvo migrantov ako základná súčasť komplexného prístupu k migrácii stanoveného v Novom pakte o migrácii a azyle. Stanovujú sa v ňom opatrenia v štyroch prioritných oblastiach: posilnená spolupráca s partnerskými krajinami a medzinárodnými organizáciami, sankcionovanie prevádzkačov migrantov a predchádzanie vykorisťovaniu migrantov, posilnenie spolupráce a podpora práce orgánov presadzovania práva a súdnictva a zvýšená vedomostná základňa.
- (4) Uľahčovanie neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu je nadnárodným javom a opatrenia prijaté na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni by mali zohľadňovať jeho medzinárodný rozmer. Pri prijímaní opatrení na úrovni Únie a opatrení na vnútroštátnej úrovni by sa preto mali zohľadňovať medzinárodné záväzky Únie a jej členských štátov, a to aj v súvislosti s Protokolom proti pašovaniu migrantov po súši, po mori a letecky doplňujúcim Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu, Dohovorom Organizácie Spojených národov o morskom práve, Medzinárodným dohovorom o bezpečnosti ľudského života na mori, Medzinárodným dohovorom o pátraní a záchrane na mori, Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa, ako aj v súvislosti s prácou Úradu Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu.
- (5) Vzhľadom na vývoj činností zameraných na uľahčovanie neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii, ako aj na právne záväzky Únie a členských štátov vyplývajúce z medzinárodného práva by malo vo všetkých členských štátoch dôjsť k väčšej harmonizácii vymedzenia trestných činov, aby komplexnejšie pokrývalo príslušné konanie.
- (6) V súlade so zásadami zákonnosti a proporcionality trestného práva a s cieľom riešiť trestnú činnosť, ktorá v snahe dosiahnuť zisk ohrozuje ľudský život a nerešpektuje ľudskú dôstojnosť, je potrebné stanoviť presné a podrobné vymedzenie trestných činov na účely boja proti takémuto trestnému správaniu. Napomáhanie pri neoprávnenom vstupe do Únie, tranzite cez Úniu alebo pobyte v Únii by malo v prípade, že existuje súvislosť so skutočným alebo prisľúbeným finančným alebo materiálnym prospechom, predstavovať trestný čin. Toto konanie by sa tiež malo kriminalizovať za predpokladu, že je vysoko pravdepodobné, že by spôsobilo vážnu ujmu štátnym príslušníkom tretích krajín, na ktorých bol spáchaný trestný čin, alebo akejkoľvek inej osobe, a to aj napriek tomu, že neexistuje súvislosť s finančným alebo materiálnym prospechom ani prisľubom takéhoto prospechu. Je potrebné stanoviť, že ide o trestný čin s cieľom odradiť osoby, ktoré verejne, napríklad prostredníctvom internetu, podnecujú štátnych príslušníkov tretích krajín k vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu alebo pobyte v Únii bez oprávnenia, od takéhoto konania. Poskytovanie objektívnych informácií alebo poradenstva štátnym príslušníkom tretích krajín o podmienkach legálneho vstupu do Únie a pobytu v Únii a o medzinárodnej ochrane by sa nemalo chápať ako verejné podnecovanie.

- (7) Je vhodné stanoviť trestnú zodpovednosť, ak existuje súvislosť s finančným alebo materiálnym prospechom, alebo ak je veľmi pravdepodobné, že migrantom bude spôsobená vážna ujma. Tieto znaky zvyčajne nebudú naplnené, pokiaľ pôjde o pomoc medzi rodinnými príslušníkmi alebo poskytovanie humanitárnej pomoci či podporu základných ľudských potrieb. Štátni príslušníci tretích krajín by nemali byť trestne zodpovední za to, že na nich boli spáchané takéto trestné činy. Okrem toho účelom tejto smernice nie je kriminalizovať pomoc poskytovanú rodinným príslušníkom a ani humanitárnu pomoc alebo podporu základných ľudských potrieb poskytovanú štátnym príslušníkom tretích krajín v súlade s právnymi záväzkami.
- (8) Vplyv uľahčovania neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu presahuje hranice členského štátu neoprávneného vstupu. Minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov by mali zahŕňať konanie, ku ktorému dochádza na území ktoréhokoľvek členského štátu, aby sa členským štátom, ktoré nie sú členskými štátmi neoprávneného vstupu, umožnilo v súvislosti s takýmito trestnými činmi konať, a to za predpokladu, že dotknuté členské štáty stanovia súdnu právomoc vo vzťahu k týmto trestným činom.
- (9) Je potrebné rozlišovať medzi trestným činom uľahčovania neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii a závažnými trestnými činmi, ktoré spôsobujú väčšiu ujmu jednotlivcom a spoločnosti. Výška sankcií by mala zohľadňovať väčšie obavy spoločnosti v súvislosti so závažnejším a škodlivejším správaním, a preto by sa závažné trestné činy mali trestať prísnejšími trestnými sankciami.
- (10) Členské štáty by mali uplatňovať túto smernicu v plnom súlade s Dohovorom o právnom postavení utečencov z roku 1951, zmeneným Newyorským protokolom z roku 1967, so záväzkami týkajúcimi sa prístupu k medzinárodnej ochrane, najmä so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia, a so základnými právami.
- (11) Sankcie za trestné činy by mali byť účinné, odrádzajúce a primerané. Na tento účel by sa mala stanoviť minimálna výška hornej hranice trestnej sadzby trestu odňatia slobody pre fyzické osoby. Často sú účinné doplnkové opatrenia, a preto by mali byť dostupné aj v trestnom konaní. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí spáchali trestné činy vymedzené v tejto smernici, by mali vzhľadom na možné riziko pre verejný poriadok a verejnú bezpečnosť, ktoré môžu predstavovať, podliehať návratu v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES⁵ alebo v súlade s vnútroštátnym právom, ak členské štáty uplatnili článok 2 ods. 2 písm. b) uvedenej smernice, a to buď po výkone trestu odňatia slobody v členskom štáte, alebo s cieľom vykonať trest odňatia slobody alebo jeho časť v tretej krajine bez toho, aby tým boli dotknuté priaznivejšie ustanovenia uplatniteľné na základe práva Únie alebo vnútroštátneho práva. Navyše bez toho, aby boli dotknuté priaznivejšie ustanovenia uplatniteľné na základe práva Únie alebo vnútroštátneho práva, by sa mal týmto štátnym príslušníkom tretích krajín zakázať opätovný vstup na územie členských štátov na primerané obdobie, ktoré sa určí osobitne pre každý prípad a ktoré v najzávažnejších prípadoch môže dosiahnuť 10 rokov. Tým nie je dotknutá diskrečná

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území, (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 98, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

právomoc sudcov alebo súdov v trestnom konaní uložiť v jednotlivých prípadoch primerané sankcie.

- (12) Posúdenie závažnosti trestného činu by sa malo rozšíriť aj na pokusy o spáchanie trestného činu, ktoré nevedú k neoprávnenému vstupu do Únie. Za pokusy o spáchanie trestného činu vedúce k smrti jedného alebo viacerých štátnych príslušníkov tretích krajín by sa mali ukladať prísnejšie trestné sankcie ako za iné druhy pokusov o spáchanie trestného činu. Vzhľadom na nadnárodný rozmer takéhoto trestného činu a skutočnosť, že pokus o spáchanie trestného činu, ktorý vedie k smrti štátnych príslušníkov tretích krajín, má rovnakú závažnosť ako spáchaný trestný čin, ktorý vedie k smrti, je odôvodnené a primerané, aby sa na úrovni Únie stanovili minimálne pravidlá týkajúce sa maximálnej výšky sankcií za takéto pokusy o spáchanie trestného činu.
- (13) Ak sa tak stanovuje vo vnútroštátnom práve, právnické osoby by mali byť trestne zodpovedné za uľahčovanie neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii. Členské štáty, ktorých vnútroštátne právo nestanovuje trestnú zodpovednosť právnických osôb, by mali zabezpečiť, aby ich systémy ukladania správnych sankcií zabezpečovali účinné, odrádzajúce a primerané druhy a výšky sankcií, ako sa stanovuje v tejto smernici v záujme dosiahnutia jej cieľov. Mali by ich sprevádzať doplnkové opatrenia. S cieľom zabezpečiť odrádzajúci charakter uložených sankcií trestnej alebo inej povahy by sa mala zohľadniť finančná situácia právnických osôb a ich celosvetový obrat.
- (14) Účinnosť sankcií ukladaných v praxi by sa mala podporiť stanovením prítiažujúcich okolností, ktoré zohľadňujú závažnosť trestného činu. Závažnejšie okolnosti by mali zahŕňať situácie vedúce k iným nezákonným činnostiam, ako je vykorisťovanie vrátane sexuálneho vykorisťovania, inštrumentalizácia, odňatie dokladov totožnosti a účasť na nelegálnom zamestnávaní.
- (15) Aproximácia a účinnosť výšky sankcií ukladaných v praxi by sa mala podporiť aj stanovením spoločných poľahčujúcich okolností, ktoré zohľadňujú skutočnosť, že fyzické alebo právnické osoby, ktoré spáchali trestný čin uvedený v tejto smernici, spolupracovali s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi pri vyšetrowaní alebo prispeli k odhaleniu tohto trestného činu.
- (16) Členské štáty by mali stanoviť pravidlá týkajúce sa premlčacích lehôt, aby mohli účinne bojovať proti trestným činom uvedeným v tejto smernici, a to bez toho, aby tým boli dotknuté vnútroštátne pravidlá, v ktorých sa nestanovujú premlčacie lehoty na vyšetrowanie, trestné stíhanie a presadzovanie práva.
- (17) V záujme boja proti uľahčovaniu neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii je mimoriadne dôležité zabezpečiť účinné zaistenie výnosov z trestných činov, ako aj prostriedkov, ktoré sa používajú na páchanie trestných činov, ako sú napríklad lode, motory a iné komponenty lodí a vozidlá. Na tento účel by sa mali v plnej miere využívať existujúce nástroje na zaistenie a konfiškáciu výnosov

a nástrojov trestnej činnosti, ako je smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ⁶.

- (18) Vzhľadom na cezhraničnú povahu trestných činov uvedených v tejto smernici, mobilitu páchatel'ov nezákonného konania a možnosť cezhraničného vyšetrovania je v záujme účinného boja proti takémuto konaniu potrebné stanoviť pravidlá určovania súdnej právomoci členských štátov. V prípade neoprávneného tranzitu alebo pobytu, ktoré sa úplne alebo čiastočne uskutočňujú na území členského štátu, by mala existovať možnosť, aby súdnu právomoc stanovil členský štát, ktorý nie je členským štátom prvého neoprávneného vstupu. Závažnosť a cezhraničná povaha trestných činov uvedených v tejto smernici si vyžadujú, aby sa súdna právomoc stanovila nielen vo vzťahu k fyzickým osobám, ktoré sú štátnymi príslušníkmi dotknutého členského štátu, ale aj vo vzťahu k štátnym príslušníkom tretích krajín s obvyklým pobytom na jeho území. Mala by sa stanoviť súdna právomoc vo vzťahu k právnickým osobám, ak sú usadené v dotknutom členskom štáte, alebo v súvislosti s akoukoľvek podnikateľskou činnosťou vykonávanou úplne alebo čiastočne na jeho území. Z rovnakých dôvodov je potrebné, aby členský štát stanovil súdnu právomoc vo vzťahu k trestným činom spáchaným na palube lodí a lietadiel registrovaných v členskom štáte alebo pôsobiacich pod jeho vlajkou. Členské štáty vrátane tých, ktoré nie sú členskými štátmi prvého neoprávneného vstupu, by mali stanoviť súdnu právomoc vo vzťahu k trestným činom uvedeným v tejto smernici, ak vedú k vstupu, tranzitu alebo pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých je páchaný trestný čin, v dotknutom členskom štáte.
- (19) Ak sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny napomáha pri tom, aby sa dostal na územie členského štátu, dotknuté členské štáty môžu takisto stanoviť svoju súdnu právomoc, pokiaľ ide o pokusy o spáchanie trestného činu, a to aj keď štátny príslušník tretej krajiny nevstúpi na ich územie. Členské štáty by mali stanoviť svoju súdnu právomoc aspoň v súvislosti s pokusom o spáchanie trestného činu, ktorý viedol k smrti štátneho príslušníka tretej krajiny.
- (20) Ak patrí trestný čin do súdnej právomoci viac ako jedného členského štátu, dotknuté členské štáty by mali spolupracovať s cieľom určiť, ktorý členský štát má najlepšiu pozíciu na to, aby viedol trestné konanie. Ak sa príslušné orgány dotknutých členských štátov po spolupráci alebo priamych konzultáciách podľa rámcového rozhodnutia Rady 2009/948/SVV⁷ rozhodnú sústrediť trestné konania do jedného členského štátu odovzdaním trestného konania, na takéto odovzdanie by sa malo vzťahovať nariadenie (EÚ) .../...[*navrhované nariadenie o odovzdávaní trestného konania*]⁸. Na tento účel by sa mali náležite zohľadniť príslušné kritériá článku 5 uvedeného nariadenia. Prednosť a závažnosť takýchto kritérií by mali vychádzať zo skutočností a skutkovej podstaty každého jednotlivého prípadu.

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 29.4.2014, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/42/oj>).

⁷ Rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV z 30. novembra 2009 o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní (Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2009, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2009/948/oj).

⁸ COM(2023) 185 final.

- (21) Na boj proti uľahčovaniu neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii by sa mali využívať mechanizmy trestného súdnictva aj preventívne mechanizmy. Predchádzanie trestným činom uvedeným v tejto smernici by malo znížiť potrebu reakcie trestného súdnictva a malo by mať širšie výhody pri znižovaní trestnej činnosti. Takéto opatrenia by mali byť zamerané na zvyšovanie povedomia verejnosti a mali by zahŕňať informačné kampane, výskumné a vzdelávacie programy. Mali by sa vykonávať v spolupráci s ostatnými členskými štátmi, príslušnými agentúrami Únie a tretími krajinami.
- (22) Nedostatočné zdroje a právomoci v oblasti presadzovania práva, ktorými disponujú vnútroštátne orgány, ktoré odhaľujú, vyšetrojú a trestne stíhajú trestné činy uvedené v tejto smernici alebo ktoré v súvislosti s týmito trestnými činmi vydávajú rozhodnutia, vytvára prekážky pre účinné predchádzanie trestným činom a ich trestanie. Nedostatok zdrojov môže konkrétne brániť orgánom v prijímaní opatrení alebo obmedzovať ich opatrenia na presadzovanie práva, čo páchatelom umožňuje vyhnúť sa zodpovednosti alebo dostať trest, ktorý nezodpovedá závažnosti trestného činu. Preto by sa mali stanoviť minimálne kritériá týkajúce sa zdrojov a právomocí v oblasti presadzovania práva.
- (23) Účinné fungovanie reťazca presadzovania práva sa opiera o celý rad odborných zručností. Zložitosť výziev, ktoré predstavuje uľahčovanie neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii, a povaha takýchto trestných činov si vyžadujú multidisciplinárny prístup, vysokú úroveň právnych znalostí, technických odborných znalostí a finančnej podpory, ako aj vysokú úroveň odbornej prípravy a špecializácie v rámci všetkých relevantných príslušných orgánov. Členské štáty by mali poskytovať zodpovedajúcu odbornú prípravu pre osoby, ktoré odhaľujú, vyšetrojú a trestne stíhajú trestné činy týkajúce sa uľahčovania neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii alebo ktoré v súvislosti s týmito trestnými činmi vydávajú rozhodnutia.
- (24) S cieľom zabezpečiť úspešné presadzovanie práva by členské štáty mali v prípade trestných činov uvedených v tejto smernici, sprístupniť účinné nástroje vyšetrovania ako sú tie, ktoré sú zahrnuté v ich vnútroštátnom práve na boj proti organizovanej trestnej činnosti alebo iným závažným trestným činom, napríklad vrátane odpočúvania komunikácie, tajného sledovania vrátane elektronického sledovania, monitorovania bankových účtov a iných nástrojov finančného vyšetrovania. Tieto nástroje by sa mali uplatňovať v súlade so zásadou proporcionality a pri plnom rešpektovaní Charty základných práv Európskej únie. V súlade s vnútroštátnym právom by malo byť používanie týchto nástrojov vyšetrovania odôvodnené povahou a závažnosťou vyšetrovaných trestných činov. Malo by byť dodržané právo na ochranu osobných údajov.
- (25) Online obsah, ktorý predstavuje alebo uľahčuje trestné činy uvedené v tejto smernici, najmä napomáhanie pri neoprávnenom vstupe do EÚ, tranzite cez EÚ a pobyte v EÚ alebo verejné podnecovanie k neoprávnenému vstupu do EÚ, tranzitu cez EÚ a pobytu

v EÚ cez internet, bude podliehať opatreniam podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065⁹, pokiaľ ide o nezákonný obsah.

- (26) V záujme účinného riešenia uľahčovania neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii je potrebné, aby príslušné orgány v členských štátoch zbierali presné, konzistentné a porovnateľné údaje o rozsahu a trendoch v oblasti trestných činov uvedených v tejto smernici, o úsilí bojovať proti nim a o ich výsledkoch. Členské štáty by mali zbierať príslušné štatistické údaje o takýchto trestných činoch a poskytovať o nich Komisii správy. Komisia by mala pravidelne posudzovať a uverejňovať výsledky na základe údajov, ktoré zaslali členské štáty. Členské štáty by tiež mali pravidelne zbierať a šíriť štatistické údaje a informácie o uplatňovaní tejto smernice, aby sa umožnilo monitorovanie jej vykonávania. Štatistické údaje a informácie by mali byť medzi členskými štátmi porovnateľné a mali by sa zbierať na základe spoločných minimálnych noriem.
- (27) Keďže cieľ tejto smernice, ktorým je stanoviť minimálne pravidlá predchádzania uľahčovaniu neoprávneného vstupu do Únie, tranzitu cez Úniu a pobytu v Únii a boja proti takémuto uľahčovaniu, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov opatrení ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (28) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané Chartou základných práv Európskej únie, najmä rešpektovanie a ochranu ľudskej dôstojnosti, právo na nedotknuteľnosť osoby, zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu, právo na slobodu a bezpečnosť, práva dieťaťa, slobodu združovania, právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov a zákaz *ne bis in idem*.
- (29) Cieľom tejto smernice je zmeniť a rozšíriť ustanovenia smernice 2002/90/ES a rámcového rozhodnutia 2002/946/SVV. Vzhľadom na to, že ide o podstatné zmeny, v záujme jasnosti by sa smernica 2002/90/ES a rámcové rozhodnutie 2002/946/SVV mali nahradiť vo svojej celistvosti vo vzťahu k členským štátom, ktoré sú viazané touto smernicou.
- (30) Touto smernicou nie je dotknuté uplatňovanie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES¹⁰ a dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva¹¹.

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj>).

¹¹ Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (2019/C 384 I/01) (Ú. v. EÚ C 384 I, 12.11.2019, s. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/treaty/withd_2019\(3\)/oj](http://data.europa.eu/eli/treaty/withd_2019(3)/oj)).

- (31) Írsko sa zúčastňuje na tejto smernici v súlade s článkom 5 ods. 1 Protokolu č. 19 o schengenskom *acquis* začlenenom do rámca Európskej únie, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, a v súlade s článkom 6 ods. 2 rozhodnutia Rady 2002/192/ES¹².
- (32) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu. Vzhľadom na to, že táto smernica je založená na schengenskom *acquis*, malo by sa Dánsko v súlade s článkom 4 uvedeného protokolu rozhodnúť do šiestich mesiacov po rozhodnutí Rady o tejto smernici, či ju bude transponovať do svojho vnútroštátneho práva.
- (33) Pokiaľ ide o Island a Nórsko, táto smernica predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle dohody uzavretej medzi Radou Európskej únie a Islandskou republikou a Nórske kráľovstvom o pridružení Islandskej republiky a Nórskeho kráľovstva pri vykonávaní, uplatňovaní a vývoji schengenského *acquis*¹³, ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode A rozhodnutia Rady 1999/437/ES¹⁴.
- (34) Pokiaľ ide o Švajčiarsko, táto smernica predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Dohody medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoji schengenského *acquis*¹⁵, ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode A rozhodnutia 1999/437/ES v spojení s článkom 3 rozhodnutia Rady 2008/146/ES¹⁶.
- (35) Pokiaľ ide o Lichtenštajnsko, táto smernica predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoji schengenského *acquis*¹⁷, ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode A rozhodnutia 1999/437/ES v spojení s článkom 3 rozhodnutia Rady 2011/350/EÚ¹⁸.

¹² Rozhodnutie Rady 2002/192/ES z 28. februára 2002 o požiadavke Írska zúčastňovať sa na niektorých ustanoveniach schengenského *acquis* (Ú. v. ES L 64, 7.3.2002, s. 20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj>).

¹³ Ú. v. ES L 176, 10.7.1999, s. 36, ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj).

¹⁴ Rozhodnutie Rady 1999/437/ES zo 17. mája 1999 o určitých vykonávacích predpisoch k Dohode uzavretej medzi Radou Európskej únie a Islandskou republikou a Nórske kráľovstvom o pridružení týchto dvoch štátov pri vykonávaní, uplatňovaní a vývoji schengenského *acquis* (Ú. v. ES L 176, 10.7.1999, s. 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).

¹⁵ Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 52.

¹⁶ Rozhodnutie Rady 2011/350/EÚ zo 7. marca 2011 o uzavretí v mene Európskej únie Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k implementácii, uplatňovaniu a vývoji schengenského *acquis*, ktoré sa vzťahuje na zrušenie kontrol na vnútorných hraniciach a pohyb osôb (Ú. v. EÚ L 160, 18.6.2011, s. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).

¹⁷ Ú. v. EÚ L 160, 18.6.2011, s. 21.

¹⁸ Rozhodnutie Rady 2011/350/EÚ zo 7. marca 2011 o uzavretí v mene Európskej únie Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským

- (36) Pokiaľ ide o Cyprus, Bulharsko a Rumunsko, táto smernica predstavuje akt, ktorý je založený na schengenskom *acquis* alebo s ním inak súvisí, v zmysle článku 3 ods. 1 aktu o pristúpení z roku 2003 a článku 4 ods. 1 aktu o pristúpení z roku 2005,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Predmet úpravy

Touto smernicou sa stanovujú minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblasti uľahčovania neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín, ako aj opatrenia na predchádzanie páchaniu takýchto trestných činov a boj proti nim.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „štátny príslušník tretej krajiny“ je každá osoba, ktorá nie je občanom Únie v zmysle článku 20 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a ktorá nie je osobou požívajúcou právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399¹⁹;
2. „maloletá osoba bez sprievodu“ je štátny príslušník tretej krajiny mladší ako 18 rokov, ktorý prichádza na územie členských štátov bez sprievodu dospeléj osoby, ktorá je za neho zodpovedná podľa práva alebo praxe dotknutého členského štátu, a to dovtedy, kým nie je skutočne prevzatý do starostlivosti takejto osoby, vrátane maloletej osoby, ktorá zostala bez sprievodu po tom, ako vstúpila na územie členských štátov;
3. „právnická osoba“ je akýkoľvek právny subjekt, ktorý má takéto postavenie podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva, s výnimkou štátov alebo verejných orgánov pri výkone ich štátnej moci a s výnimkou verejných medzinárodných organizácií.

kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k implementácii, uplatňovaniu a rozvoju schengenského *acquis*, ktoré sa vzťahuje na zrušenie kontrol na vnútorných hraniciach a pohyb osôb (Ú. v. EÚ L 160, 18.6.2011, s. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).

¹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 077, 23.3.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj>).

Článok 3

Trestné činy

1. Členské štáty zabezpečia, aby úmyselné napomáhanie štátnemu príslušníkovi tretej krajiny pri vstupe na územie ktoréhokoľvek členského štátu, tranzite cez takéto územie alebo pobyte na takomto území v rozpore s príslušným právom Únie alebo právnymi predpismi dotknutého členského štátu o vstupe, tranzite a pobyte štátnych príslušníkov tretích krajín predstavovalo trestný čin, ak:
 - a) osoba, ktorá takto koná, priamo alebo nepriamo požaduje, prijíma alebo akceptuje finančný či materiálny prospech alebo príslub takéhoto prospechu, alebo takto koná s cieľom takýto prospech získať alebo
 - b) existuje vysoká pravdepodobnosť spôsobenia vážnej ujmy určitej osobe.
2. Členské štáty zabezpečia, aby verejné podnecovanie štátnych príslušníkov tretích krajín k vstupu na územie ktoréhokoľvek členského štátu, tranzitu cez takéto územie alebo pobytu na takomto území v rozpore s príslušným právom Únie alebo právnymi predpismi dotknutého členského štátu o vstupe, tranzite a pobyte štátnych príslušníkov tretích krajín predstavovalo trestný čin.

Článok 4

Závažné trestné činy

Členské štáty zabezpečia, aby konanie uvedené v článku 3 predstavovalo závažný trestný čin, ak:

- a) tento trestný čin bol spáchaný v rámci zločineckej organizácie v zmysle rámcového rozhodnutia Rady 2008/841/SVV²⁰;
- b) týmto trestným činom bola úmyselne alebo z hrubej nedbanlivosti spôsobená vážna ujma štátnym príslušníkom tretích krajín, na ktorých bol spáchaný tento trestný čin, alebo bol ohrozený ich život;
- c) tento trestný čin bol spáchaný s použitím hrubého násillia;
- d) štátni príslušníci tretích krajín, na ktorých bol spáchaný tento trestný čin, patria medzi obzvlášť zraniteľné osoby vrátane maloletých osôb bez sprievodu;
- e) tento trestný čin viedol k smrti štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých bol spáchaný tento trestný čin.

²⁰

Rámcové rozhodnutie Rady 2008/841/SVV z 24. októbra 2008 o boji proti organizovanému zločinu (Ú. v. EÚ L 300, 11.11.2008, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

Článok 5

Podnecovanie, napomáhanie a navádzanie a pokus trestného činu

Členské štáty zabezpečia, aby konanie, akým je podnecovanie k páchaniu trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 a článku 4, napomáhanie pri páchaní takých trestných činoch, navádzanie na ich páchanie a pokus o ich spáchanie, bolo trestné.

Článok 6

Trestné sankcie pre fyzické osoby

1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby za trestné činy uvedené v článkoch 3, 4 a 5 boli ukladané účinné, primerané a odrádzajúce trestné sankcie.
2. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby v prípade trestných činov uvedených v článku 3 bola horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody stanovená najmenej na tri roky.
3. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby v prípade trestných činov uvedených v článku 4 písm. a) až d) bola horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody stanovená najmenej na desať rokov.
4. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby v prípade trestného činu uvedeného v článku 4 písm. e) vrátane pokusov o spáchanie trestného činu uvedeného v danom ustanovení bola horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody stanovená najmenej na pätnásť rokov.
5. Okrem trestných sankcií uložených v súlade s odsekmi 1 až 4 členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby príslušný orgán mohol fyzickým osobám, ktoré boli odsúdené za spáchanie jedného z trestných činov uvedených v článkoch 3, 4 a 5, uložiť sankcie alebo opatrenia trestnej alebo inej povahy, ktoré zahŕňajú:
 - a) odňatie povolení alebo oprávnení na vykonávanie činností, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu, alebo zákaz priamo alebo cez sprostredkovateľa vykonávať pracovnú činnosť, pri výkone ktorej bol trestný čin spáchaný;
 - b) návrat po výkone trestu v členskom štáte alebo návrat na účely výkonu uloženého trestu alebo jeho časti v tretej krajine návratu bez toho, aby tým boli dotknuté priaznivejšie ustanovenia, ktoré môžu byť uplatniteľné na základe práva Únie alebo vnútroštátneho práva;
 - c) zákaz vstupu na územie členských štátov a zákaz pobytu na území členských štátov počas primeraného obdobia najviac 10 rokov bez toho, aby tým boli dotknuté priaznivejšie ustanovenia, ktoré môžu byť uplatniteľné na základe práva Únie alebo vnútroštátneho práva;
 - d) vylúčenie z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov verejného obstarávania, grantov a koncesí;

e) pokuty;

f) zaistenie a konfiškácia výnosov získaných zo spáchania trestného činu a prostriedkov použitých na jeho spáchanie v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ²¹.

Článok 7

Zodpovednosť právnických osôb

1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa mohla voči právnickým osobám vyvodiť zodpovednosť za trestné činy uvedené v článkoch 3, 4 a 5, ktoré spáchala v ich prospech akákoľvek osoba konajúca buď samostatne, alebo ako súčasť orgánu právnickej osoby, ktorá má v rámci tejto právnickej osoby rozhodujúce postavenie, a to na základe:
 - a) oprávnenia zastupovať túto právnickú osobu;
 - b) právomoci prijímať rozhodnutia v mene tejto právnickej osoby;
 - c) právomoci vykonávať kontrolu v rámci tejto právnickej osoby.
2. Členské štáty takisto prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa mohla vyvodiť zodpovednosť voči akejkoľvek právnickej osobe v prípade, že nedostatočný dohľad alebo kontrola zo strany osoby uvedenej v odseku 1 umožnili, aby osoba, ktorá jej je podriadená, spáchala v prospech tejto právnickej osoby niektorý z trestných činov uvedených v článkoch 3, 4 a 5.
3. Zodpovednosť právnickej osoby podľa odsekov 1 a 2 nevylučuje trestné konanie voči fyzickým osobám, ktoré sú páchatelmi, návodcami alebo pomocníkmi trestných činov uvedených v článkoch 3, 4 a 5.

Článok 8

Sankcie pre právnické osoby

1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa na právnickú osobu, voči ktorej sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 7, vzťahovali účinné, primerané a odrádzajúce sankcie.
2. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sankcie alebo opatrenia ukladané právnickým osobám, voči ktorým sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 7 za trestné činy uvedené v článkoch 3, 4 a 5, zahŕňali:
 - a) pokuty trestnej alebo inej povahy;

²¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 29.4.2014, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/42/oj>).

- b) vylúčenie z nároku na verejné dávky, pomoc alebo subvencie;
- c) dočasné alebo trvalé vylúčenie z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov verejného obstarávania, grantov a koncesí;
- d) dočasný alebo trvalý zákaz výkonu obchodnej činnosti;
- e) umiestnenie pod súdny dohľad;
- f) súdne rozhodnutie o zrušení právnickej osoby;
- g) dočasné alebo trvalé zatvorenie prevádzok, ktoré sa použili na spáchanie trestného činu;
- h) odňatie povolení a oprávnení na vykonávanie činností, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu;
- i) zaistenie a konfiškácia výnosov získaných zo spáchania trestného činu a prostriedkov použitých na jeho spáchanie v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ²².

3. Výška pokút trestnej alebo inej povahy musí byť primeraná závažnosti konania a individuálnej, finančnej či inej situácii dotknutej právnickej osoby. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby maximálna výška takýchto pokút nebola nižšia ako:

- a) 3 % celkového celosvetového obratu právnickej osoby buď v hospodárskom roku predchádzajúcom roku, v ktorom bol trestný čin spáchaný, alebo v hospodárskom roku predchádzajúcom rozhodnutiu o uložení pokuty, pokiaľ ide o trestné činy uvedené v článku 3;
- b) 5 % celkového celosvetového obratu právnickej osoby buď v hospodárskom roku predchádzajúcom roku, v ktorom bol trestný čin spáchaný, alebo v hospodárskom roku predchádzajúcom rozhodnutiu o uložení pokuty, pokiaľ ide o trestné činy uvedené v článku 4 písm. a) až d);
- c) 6 % celkového celosvetového obratu právnickej osoby buď v hospodárskom roku predchádzajúcom roku, v ktorom bol trestný čin spáchaný, alebo v hospodárskom roku predchádzajúcom rozhodnutiu o uložení pokuty, pokiaľ ide o trestný čin uvedený v článku 4 písm. e).

4. Členské štáty môžu pri stanovovaní pokút trestnej alebo inej povahy podľa odseku 3 stanoviť pravidlá uplatniteľné v prípadoch, keď nie je možné určiť výšku pokuty na základe celkového celosvetového obratu právnickej osoby v hospodárskom roku predchádzajúcom roku, v ktorom bol trestný čin spáchaný, alebo v hospodárskom roku predchádzajúcom rozhodnutiu o uložení pokuty.

²² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 29.4.2014, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/42/oj>).

Článok 9

Príťažujúce okolnosti

Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v článkoch 3, 4 a 5 nasledujúce okolnosti mohli považovať za príťažujúce:

- a) trestný čin spáchal verejný činiteľ pri plnení svojich povinností;
- b) trestný čin zahŕňal alebo jeho výsledkom bolo zapojenie štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých bol spáchaný tento trestný čin, do nelegálneho zamestnávania, ako sa uvádza v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES²³;
- c) páchatel' už bol právoplatne odsúdený za trestné činy rovnakej povahy podľa článkov 3, 4 alebo 5;
- d) trestný čin zahŕňal alebo jeho výsledkom bolo vykorisťovanie alebo inštrumentalizácia štátneho príslušníka tretej krajiny, na ktorom bol spáchaný tento trestný čin;
- e) odňatie dokladov totožnosti alebo cestovných dokladov štátnym príslušníkom tretích krajín, na ktorých bol spáchaný tento trestný čin;
- f) pri páchaní trestného činu mal páchatel' pri sebe strelnú zbraň.

Článok 10

Polahčujúce okolnosti

Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v článkoch 3, 4 a 5 mohlo považovať za polahčujúcu okolnosť, ak páchatel' poskytne príslušným orgánom informácie, ktoré by inak nemohli získať, čím im pomôže:

- a) identifikovať alebo postaviť pred súd ostatných páchatel'ov alebo
- b) získať dôkazy.

Článok 11

Premlčacie lehoty pri trestných činoch

1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na stanovenie premlčacej lehoty, ktorá umožňuje vyšetrovanie, trestné stíhanie, súdne konanie a prijímanie súdnych rozhodnutí, pokiaľ ide o trestné činy uvedené v článkoch 3, 4 a 5, počas dostatočne dlhého obdobia od spáchania uvedených trestných činov, aby bolo možné uvedené trestné činy účinne riešiť.

²³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov (Ú. v. EÚ L 168, 30.6.2009, s. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/52/oj>).

2. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktoré umožnia vyšetrovanie, trestné stíhanie, súdne konanie a prijímanie súdnych rozhodnutí:
 - a) počas obdobia najmenej siedmich rokov od spáchania trestného činu, pokiaľ ide o trestné činy uvedené v článku 3;
 - b) počas obdobia najmenej desiatich rokov od spáchania trestného činu, pokiaľ ide o trestné činy uvedené v článku 4 písm. a) až d);
 - c) počas obdobia najmenej pätnástich rokov od spáchania trestného činu, pokiaľ ide o trestný čin uvedený v článku 4 písm. e) vrátane pokusov o spáchanie trestného činu uvedeného v článku 4 písm. e).
3. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom umožniť výkon:
 - a) trestu odňatia slobody v prípade trestného činu uloženého po konečnom odsudzujúcom rozsudku za trestné činy uvedené v článku 3 počas obdobia najmenej siedmich rokov odo dňa konečného odsudzujúceho rozsudku;
 - b) trestu odňatia slobody v prípade trestného činu uloženého po konečnom odsudzujúcom rozsudku za trestné činy uvedené v článku 4 písm. a) až d) počas obdobia najmenej desiatich rokov odo dňa konečného odsudzujúceho rozsudku;
 - c) trestu odňatia slobody v prípade trestného činu uloženého po konečnom odsudzujúcom rozsudku za trestný čin uvedený v článku 4 písm. e) vrátane pokusov o spáchanie trestného činu uvedeného v článku 4 písm. e) počas obdobia najmenej pätnástich rokov odo dňa konečného odsudzujúceho rozsudku.
4. Členské štáty môžu odchylne od odsekov 2 a 3 stanoviť kratšiu premlčaciu lehotu za predpokladu, že táto lehota sa môže prerušiť alebo pozastaviť v prípade konkrétnych úkonov. Táto lehota nesmie byť kratšia ako:
 - a) päť rokov, pokiaľ ide o trestné činy uvedené v článku 3;
 - b) osem rokov, pokiaľ ide o trestné činy uvedené v článku 4 písm. a) až d);
 - c) desať rokov, pokiaľ ide o trestný čin uvedený v článku 4 písm. e) vrátane pokusov o spáchanie trestného činu uvedeného v článku 4 písm. e).

Článok 12

Súdna právomoc

1. Každý členský štát stanoví svoju súdnu právomoc vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 3, 4 a 5, ak trestný čin:
 - a) bol úplne alebo sčasti spáchaný na jeho území;
 - b) bol spáchaný jedným z jeho štátnych príslušníkov alebo štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý má obvyklý pobyt na jeho území;
 - c) bol spáchaný v prospech právnickej osoby

- i) usadenej na jeho území;
 - ii) v súvislosti s akoukoľvek podnikateľskou činnosťou, ktorá sa úplne alebo čiastočne vykonáva na jeho území;
 - d) bol spáchaný na palube lode alebo lietadla, ktoré sú v ňom registrované alebo ktoré pôsobia pod jeho vlajkou;
 - e) viedol k vstupu štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých bol spáchaný trestný čin, na územie tohto členského štátu, k ich tranzitu cez tento členský štát alebo k ich pobytu na území tohto členského štátu.
2. Členské štáty stanovia súdnu právomoc vo vzťahu k pokusom o spáchanie trestného činu uvedeného v článku 4 písm. e), ak by dané konanie predstavovalo trestný čin, vo vzťahu ku ktorému by bola stanovená súdna právomoc podľa odseku 1.
3. Na účely stíhania trestných činov uvedených v článkoch 3, 4 a 5 spáchaných mimo územia členského štátu prijme každý členský štát opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby jeho súdna právomoc nepodliehala žiadnej z týchto podmienok:
- a) dané skutky sú trestným činom na mieste, kde k nim došlo, alebo
 - b) trestné stíhanie možno začať len po zaslaní informácií zo štátu, v ktorom sa nachádza miesto spáchania trestného činu.
4. Ak trestné činy uvedené v článkoch 3, 4 a 5 patria do súdnej právomoci viac ako jedného členského štátu, tieto členské štáty spolupracujú s cieľom určiť, ktorý členský štát povedie trestné konanie. V prípade potreby a v súlade s článkom 12 rámcového rozhodnutia 2009/948/SVV sa vec postúpi Eurojustu.

Článok 13

Predchádzanie trestnej činnosti

1. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia zamerané na zvyšovanie povedomia verejnosti a obmedzenie páchania trestných činov uvedených v článkoch 3, 4 a 5, ako sú informačné kampane a kampane na zvyšovanie povedomia a výskumné a vzdelávacie programy.
2. Opatrenia potrebné na vykonávanie činností uvedených v odseku 1 prijímú členské štáty v prípade potreby v spolupráci s ostatnými členskými štátmi, príslušnými agentúrami Únie a tretími krajinami.

Článok 14

Zdroje

Členské štáty zabezpečia, aby vnútroštátne orgány príslušné na odhaľovanie, vyšetrovanie a trestné stíhanie trestných činov uvedených v článkoch 3, 4 a 5 alebo za rozhodovanie o týchto trestných činoch mali dostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov a dostatočné

finančné, technické a technologické zdroje potrebné na účinné plnenie svojich funkcií súvisiacich s vykonávaním tejto smernice.

Článok 15

Odborná príprava

1. Členské štáty prijímajú opatrenia potrebné na zabezpečenie primeraných zdrojov na vykonávanie špecializovanej odbornej prípravy a na zabezpečenie pravidelného poskytovania takejto odbornej prípravy svojim príslušníkom orgánov presadzovania práva, zástupcom justície a zamestnancom orgánov poverených vyšetrovaním a stíhaním trestných činov uvedených v článkoch 3, 4 a 5.
2. Bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva, členské štáty prijímajú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa sudcom, prokurátorom, príslušníkom orgánov presadzovania práva a justičným pracovníkom a zamestnancom príslušných orgánov zapojeným do trestných konaní a vyšetrovaní pravidelne poskytovala špecializovaná odborná príprava zodpovedajúca cieľom tejto smernice.

Článok 16

Nástroje vyšetrovania

Členské štáty prijímajú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby boli na účely vyšetrovania alebo stíhania trestných činov uvedených v článkoch 3, 4 a 5 k dispozícii účinné a primerané nástroje vyšetrovania. V prípade potreby tieto nástroje zahŕňajú osobitné nástroje vyšetrovania, napríklad tie, ktoré sa používajú v boji proti organizovanej trestnej činnosti alebo inej závažnej trestnej činnosti.

Článok 17

Zber údajov a štatistické údaje

1. Členské štáty zbierajú štatistické údaje rozčlenené podľa druhov trestných činov uvedených v článkoch 3, 4 a 5.
2. Štatistické údaje uvedené v odseku 1 obsahujú aspoň tieto informácie:
 - a) počet štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých bol spáchaný trestný čin, s členením podľa štátnej príslušnosti, pohlavia a veku (dieťa/dospelá osoba);
 - b) priemerná dĺžka vyšetrovania trestných činov;
 - c) počet fyzických osôb stíhaných za trestné činy uvedené v tejto smernici, s členením podľa pohlavia a štátnej príslušnosti;
 - d) počet právnických osôb stíhaných za trestné činy uvedené v tejto smernici, s členením podľa miesta usadenia;

- e) počet rozhodnutí prokuratury, s členením podľa druhu rozhodnutia (rozhodnutie o trestnom stíhaní alebo rozhodnutie o nestíhaní);
 - f) počet právoplatných súdnych rozhodnutí, s členením podľa druhu rozhodnutia (odsúdenie, oslobodenie spod obžaloby, zamietnutie veci samej alebo nie, vrátane mimosúdnych uznesení);
 - g) počet fyzických osôb odsúdených za trestné činy uvedené v tejto smernici, s členením podľa pohlavia a štátnej príslušnosti;
 - h) počet fyzických osôb, ktorým boli uložené sankcie, s členením podľa druhu a výšky sankcie (trest odňatia slobody, pokuty, iné), pohlavia a štátnej príslušnosti;
 - i) počet právnických osôb odsúdených za trestné činy uvedené v tejto smernici, ktorým boli uložené sankcie;
 - j) počet právnických osôb, ktorým boli uložené sankcie, s členením podľa miesta usadenia a druhu sankcie (pokuty, iné);
 - k) priemerná dĺžka súdnych konaní vo veciach na prvom stupni, druhom stupni a kasácie.
3. Členské štáty každý rok do 1. júla uverejnia v strojovo čitateľnom a členenom formáte štatistické údaje uvedené v odseku 2 za predchádzajúci rok a predložia ich Komisii.

Článok 18

Nahradenie smernice 2002/90/ES a rámcového rozhodnutia 2002/946/SVV

1. Smernica 2002/90/ES a rámcové rozhodnutie 2002/946/SVV sa vo vzťahu k členským štátom viazaným touto smernicou nahrádzajú bez toho, aby tým boli dotknuté povinnosti týchto členských štátov týkajúce sa lehoty na transpozíciu uvedených nástrojov do vnútroštátneho práva.
2. Pokiaľ ide o členské štáty viazané touto smernicou, odkazy na smernicu 2002/90/ES a rámcové rozhodnutie 2002/946/SVV sa považujú za odkazy na túto smernicu.

Článok 19

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do [jedného roka od nadobudnutia účinnosti tejto smernice]. Znenie týchto ustanovení bezodkladne oznámia Komisii.
2. Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

3. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 20

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 21

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom v súlade so zmluvami.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda/predsedníčka*

*Za Radu
predseda/predsedníčka*